

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 10.1.2017
COM(2017) 9 final

**KOMUNIKAZZJONI TAL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW,
LILL-KUNSILL, LILL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI EWROPEW U LILL-
KUMITAT TAR-REĠJUNI**

"IL-BINI TA' EKONOMIJA EWROPEA TAD-DATA"

{SWD(2017) 2 final}

“IL-BINI TA’ EKONOMIJA EWROPEA TAD-DATA”

1. INTRODUZZJONI

Id-data saret rizorsa essenzjali għat-tkabbir ekonomiku, għall-ħolqien tal-impjiegi u għall-progress fis-soċjetà. Analizi tad-data tiffaċilita l-ottimizzazzjoni ta' proċessi u deċiżjonijiet, l-innovazzjoni u t-tbassir ta' avvenimenti futuri. Din it-tendenza globali għandha potenzjal kbir f'diversi oqsma, li jvarjaw mill-qasam tas-saħħa, tal-ambjent, tas-sigurtà alimentari, tal-klima u tal-effiċjenza fl-użu tar-rizorsi għall-enerġija, tas-sistemi ta' trasport intelligenti u b'liet intelligenti.

L-“ekonomija tad-data”¹ hi kkaratterizzata minn ekosistema ta' tipi differenti ta' parteċipanti tas-suq – bħal manifatturi, riċerkaturi u fornituri tal-infrastruttura – li jikkollaboraw biex jiżguraw li d-data tkun aċċessibbli u tkun tista' tintuża. Din tippermetti lill-parteċipanti tas-suq jisiltu valur minn din id-data billi joħolqu varjetà ta' applikazzjonijiet b'potenzjal kbir biex titjieb il-ħajja ta' kuljum (eż. il-ġestjoni tat-traffiku, l-ottimizzazzjoni tal-ħsad jew il-kura tas-saħħa mill-bogħod).

Fl-2014, kien stmat li l-valur tal-ekonomija ta' data tal-UE kien ta' EUR 257 biljun, jew 1.85 % tal-PDG tal-UE.² Fl-2015, dan żdied għal EUR 272 biljun, jew 1.87 % tal-PDG tal-UE (tkabbir ta' sena wara sena ta' 5.6 %). L-istess stima tipprevedi li jekk maż-żmien jiġu stabbiliti l-kundizzjonijiet tal-politika u tal-qafas legali għall-ekonomija tad-data, sal-2020 il-valur tagħha se jiżdied għal EUR 643 biljun, li jirrappreżenta 3.17 % tal-PDG generali tal-UE.

Skont ir-Regolament Ġenerali dwar il-Protezzjoni tad-Data (GDPR, General Data Protection Regulation)³, minn Mejju 2018, għall-kuntrarju tat-28 liġi nazzjonali li hemm illum, se jkun hemm sett wieħed ta' regoli pan-Ewropew. Il-mekkaniżmu ta' punt uniku ta' servizz, li nħoloq riċentament⁴, se jiżgura li meta kumpanija fl-UE tmexxi operazzjonijiet li jipproċessaw id-data transkonfinali, se jkun hemm awtorità wahda tal-protezzjoni tad-data (“DPA”, data protection authority) responsabbli mis-sorveljanza. Se tiġi ggarantita l-konsistenza tal-interpretazzjoni tar-regoli l-ġodda. B'mod partikolari,

¹ L-ekonomija tad-data tkejjel l-impatti generali tas-suq tad-data – jiġifieri, is-suq fejn id-data diġitali tiġi skambjata bħala prodotti jew servizzi derivati minn data mhux ipproċessata – fuq l-ekonomija ingenerali. Dan jinkludi l-ġenerazzjoni, il-ġbir, il-ħażna, l-ipproċessar, id-distribuzzjoni, l-analiżi, l-elaborazzjoni, il-kunsinna, u l-isfruttament ta' data attivata minn teknoloġiji diġitali (studju dwar Suq tad-Data Ewropew, SMART 2013/0063, IDC, 2016)

² Studju tas-Suq tad-Data Ewropew, SMART 2013/0063, IDC, 2016

³ Ir-Regolament (UE) 2016/679 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-27 ta' April 2016 dwar il-protezzjoni tal-persuni fiżiċi fir-rigward tal-ipproċessar ta' data personali u dwar il-moviment liberu ta' tali data, u li jħassar id-Direttiva 95/56/KE (ir-Regolament Ġenerali dwar il-Protezzjoni tad-Data), ĠU L 119, 4.5.2016, p. 1

⁴ L-Artikolu 56 tal-GDPR.

f'kazijiet transkonfinali fejn ikunu involuti diversi DPAs nazzjonali, se tiġi adottata deċizjoni waħda sabiex jiġi żgurat li l-problemi komuni jirċievu soluzzjonijiet komuni. Barra minn hekk, il-GDPR johlq kondizzjonijiet ekwivalenti ta' kompetizzjoni bejn l-UE u l-kumpaniji barranin, fis-sens li l-kumpaniji bbażati barra l-UE se jkollhom japplikaw l-istess regoli tal-kumpaniji Ewropej jekk ikunu qegħdin joffru prodotti u servizzi fl-UE jew jekk ikunu qegħdin jimmonitorjaw l-imġiba tal-individwi fl-UE. Żieda fil-livell tal-fiduċja tal-konsumatur tkun ta' benefiċċju kemm għall-UE kif ukoll għall-operaturi kummerċjali esterni.

Id-Direttiva dwar il-Privatezza Elettronika hi dwar il-kunfidenzjalità tas-servizzi tal-komunikazzjoni elettronika fl-UE. Id-Direttiva dwar il-Privatezza Elettronika riveduta, proposta b'mod parallel ma' din il-Komunikazzjoni fil-forma ta' Regolament⁵, għandha l-għan li tiżgura livell għoli ta' protezzjoni f'koerenza sħiħa mal-GDPR. Regoli b'saħħithom dwar il-protezzjoni tad-data johlqu l-fiduċja li se tippermetti lill-ekonomija diġitali tiżviluppa fis-suq intern.

Kif saħaq il-President Juncker fid-diskors tiegħu dwar l-Istat tal-Unjoni Ewropea fl-14 ta' Settembru 2016, *“li tkun Ewropew jagħtik id-dritt li jkollok id-data personali tiegħek protetta b'ligijiet Ewropej b'saħħithom. Għax l-Ewropej ma jogħġbuhomx id-droni fuq rashom jirrekordjaw kull moviment li jagħmlu, jew li kumpaniji jżommu rendikont ta' kull klikkjatura li jagħmlu fuq il-kompjuter. Din hija r-raġuni għala l-Parlament, il-Kunsill u l-Kummissjoni, f'Mejju ta' din is-sena, qablu fuq regolament Ewropew komuni dwar il-protezzjoni tad-data. Din hija liġi Ewropea b'saħħitha li tapplika għall-kumpaniji kull fejn huma bbażati u kull meta jipproċessaw id-data tiegħek. Għax fl-Ewropa, il-privatezza hi importanti. Din hi kwistjoni ta' dinjità tal-bniedem.”*

Fil-Komunikazzjoni tal-2012 tagħha “Nissalvagwardjaw il-Privatezza f'Dinja Konnessa - Qafas tal-Protezzjoni tad-Dejta Ewropew għas-Seklu 21”⁶ u fil-Komunikazzjoni tal-2014 “Lejn ekonomija ta' suċċess immexxija mid-data”⁷, il-Kummissjoni rrikonoxxiet li huma meħtieġa regoli moderni u koerenti madwar l-UE kollha sabiex id-data timxi b'mod liberu minn Stat Membru għal iehor, li l-ekonomija diġitali Ewropea damet biex haddnet ir-rivoluzzjoni tad-data meta mqabbla mal-Istati Uniti u li kellha wkoll nuqqas ta' kapaċità industrijali kumparabbli. Hi kkonkludiet li n-nuqqas ta' ambjent legali adattat għall-kummerċ tad-data fl-UE jista' jwassal biex ma jkunx hemm biżżejjed aċċess għal settijiet ta' data kbar, biex ikun hemm il-possibbiltà ta' ostakli għal dawk li jithajru jidhlu fis-suq, u anki effetti li johlqu l-innovazzjoni.

Restrizzjonijiet mhux ġustifikati fuq il-moviment liberu tad-data aktarx jillimitaw l-iżvilupp tal-ekonomija tad-data tal-UE. Dawn ir-restrizzjonijiet jorbtu mar-rekwiżiti imposti mill-awtoritajiet pubbliċi dwar fejn tinżamm id-data bl-iskop li tinħażen jew li tiġi pproċessata. Din il-kwistjoni tal-moviment liberu tad-data tolqot lit-tipi kollha ta' data: intrapriżi u atturi fl-ekonomija tad-data jaħdmu b'data industrijali u dik iġġenerata mill-magni sew jekk tkun personali kif ukoll jekk ma tkunx, kif ukoll data mahluqa mill-azzjoni tal-bniedem. Fl-istrategija dwar is-Suq Uniku Diġitali (DSM, Digital Single Market), il-Kummissjoni ħabbret li kienet se tipproponi inizjattiva biex tindirizza r-

⁵ COM (2017) 10

⁶ COM (2012) 9

⁷ COM (2014) 442

restrizzjonijiet fuq il-moviment liberu tad-data għal raġunijiet li mhumiex dik tal-protezzjoni ta' data personali fl-UE u r-restrizzjonijiet mhux ġustifikati dwar fejn tinzamm id-data bl-iskop li tinhażen jew li tiġi pproċessata. Restrizzjonijiet bħal dawn jinkludu atti legali adottati mill-Istati Membri, regoli amministrattivi u prattiki li għandhom l-istess effett. In-numru tagħhom għandu t-tendenza li jespandi hekk kif l-ekonomija tad-data tikber, u għaldaqstant jiġġenera incertezza dwar fejn tista' tinhażen jew tiġi pproċessata d-data. Dan jista' jhalli impatt fuq is-setturi kollha tal-ekonomija, u kemm fuq organizzazzjonijiet privati jew tas-settur pubbliku, li jista' jkollhom diffikultajiet biex jaċċessaw is-servizzi ta' data aktar innovattivi u/jew orħos. Restrizzjonijiet mhux ġustifikati dwar fejn tinzamm id-data jdgħajfu l-libertà fis-servizzi li jingħataw u anki l-libertà ta' stabbiliment stipulat fit-Trattat, kif ukoll imorru kontra l-ligi sekondarja rilevanti. Dan jgħaliq riskju li s-suq jiġi fframmentat, u allura titnaqqas il-kwalità tas-servizzi għall-utenti u anki l-kompetittività tal-fornituri tas-servizzi tad-data, speċjalment l-entitajiet iż-żgħar.

Il-lokalizzazzjoni mhux ġustifikata tad-data hija wkoll parti minn diskussjonijiet bejn l-UE u s-shab kummerċjali tagħha, u dan minhabba l-importanza dejjem tiżdied tad-data u tas-servizzi tad-data fl-ekonomija globali u anki minhabba l-attitudnijiet potenzjali tal-pajjiżi terzi lejn din il-kwistjoni. Ir-regoli tal-UE dwar il-protezzjoni tad-data ma jistgħux ikunu soġġetti għal negozjati fi ftehim ta' kummerċ hieles. Kif spjegat fil-Komunikazzjoni dwar l-iskambju u l-protezzjoni ta' data personali f'dinja globalizzata⁸, id-djalogi dwar il-protezzjoni tad-data u n-negozjati kummerċjali ma' pajjiżi terzi jridu jsegu binarji separati. Lil hinn minn dan, kif indikat fil-Kummerċ għall-Komunikazzjoni kollha⁹, il-Kummissjoni se tara li tuża l-ftehimiet kummerċjali tal-UE biex tistabbilixxi regoli għal kummerċ elettroniku u għal flussi ta' data transkonfinali u biex tindirizza forom godda ta' protezzjoniżmu diġitali f'konformità shiha mar-regoli tal-UE dwar il-protezzjoni tad-data u mingħajr preġudizzju lejhom.

Barra minn hekk, peress li t-trasformazzjoni xprunata mid-data testendi sal-ekonomija u s-soċjetà, l-ammonti ta' data li kulma jmur qegħdin jiżdiedu qegħdin jiġu ġġenerati minn magni jew minn proċessi bbażati fuq teknoloġiji emergenti, bħall-Internet tal-Ogġetti (IoT, Internet of Things), il-fabbriki tal-ġejjieni u s-sistemi konnessi u awtonomi. Il-konnettività nnifisha tbiddel il-mod ta' kif id-data tista' tiġi aċċessata: kulma jmur, id-data li normalment kien ikun hemm aċċess għaliha minn konnessjonijiet fiżiċi, issa l-aċċess għaliha jista' jsir mill-bogħod. Id-diversità enormi ta' sorsi u tipi ta' data, u r-rikkezza tal-opportunitajiet biex f'din id-data jiġu applikati ideat f'varjetà ta' oqsma, inkluż biex tiġi żvilppata l-politika pubblika, għadhom qed jibdwu jgħorġu. Sabiex jibbenifikaw minn dawn l-opportunitajiet, l-atturi pubbliċi u privati tas-suq tad-data jehtieġ ikollhom aċċess għal settijiet ta' data kbar u diversi. Għalhekk il-kwistjonijiet tal-aċċess u t-trażmissjoni marbuta mad-data ġġenerata minn dawn il-magni jew proċessi huma ċentrali biex titwieled ekonomija tad-data u jirrikjedu valutazzjoni attenta.

Kwistjonijiet oħrajn li qed jixirfu jikkonċernaw l-applikazzjoni tar-regoli fejn tidhol ir-responsabbiltà għal xi dannu li jita' jirrizulta minn ħsarat fl-apparat konness jew f'robot; u l-portabbiltà u l-interoperabbiltà tad-data. Fil-kuntest ta' teknoloġiji godda bħall-Internet tal-Ogġetti (IOT) jew ir-robotika, hemm interdipendenzi kumplessi u sofistikati kemm

⁸ COM (2017) 7

⁹ COM (2015) 497

fil-prodotti nfushom (ibbażati fuq hardwer u softwer) kif ukoll fl-apparat interkonness. Barra minn hekk, jistgħu joħorġu kwistjonijiet ġodda minn magni awtonomi, li l-imġiba tagħhom – mhux mistennija u mhux intenzjonata – tista' tikkawża xi dannu lill-persuni u lill-oġġetti. Dawn il-fenomeni jistgħu joħolqu incertezza legali b'rabta mal-applikazzjoni tal-qafas eżistenti dwar ir-responsabbiltà u s-sigurtà.

Kif imħabbar fid-DSM, l-oġġettiv tal-Kummissjoni hu li tohloq politika u qafas legali ċari u adattati għall-ekonomija tad-data, billi jitneħħew l-ostakli li fadal għall-moviment tad-data u billi jiġu indirizzati l-incertezzi legali li jinħolqu minn teknoloġiji ta' data ġodda. Aktar oġġettivi li jsaħħu din il-Komunikazzjoni jimmiraw li jkabbru d-disponibbiltà u l-użu tad-data, li jrawmu mudelli kummerċjali ġodda tad-data kif ukoll li jtejbu l-kundizzjonijiet tal-aċċess għad-data u li jiżviluppaw analitika tad-data fl-UE. Għal dan il-għan il-Kummissjoni qed tippreżenta kwistjonijiet iffukati għad-diskussjoni, u dan bil-għan li tinbena ekonomija Ewropea tad-data.

Hu għalhekk li l-Kummissjoni qed tesplora l-kwistjonijiet li ġejjin: il-fluss liberu tad-data; l-aċċess u t-trasferiment fir-rigward ta' data ġġenerata mill-magni; ir-responsabbiltà u s-sigurtà fil-kuntest ta' teknoloġiji emergenti; u l-portabbiltà ta' data mhux personali, l-interoperabbiltà u l-istandards. Din il-Komunikazzjoni tistabbilixxi wkoll suggerimenti għall-esperimentazzjoni b'soluzzjonijiet regolatorji komuni f'ambjent ta' ħajja reali.

Il-Kummissjoni se tniedi djalogu wiesa' bejn il-partijiet ikkonċernati dwar il-kwistjonijiet li se jiġu esplorati f'din il-Komunikazzjoni. L-ewwel pass ta' dan id-djalogu huwa konsultazzjoni pubblika, immedja b'mod parallel ma' pakkett ta' ekonomija ta' data¹⁰.

2. IL-FLUSS LIBERU TAD-DATA

Ekonomija tad-data li taħdem tajjeb, u waħda dinamika, tirrikjedi li jiġi aġevolat u protett il-fluss liberu tad-data fis-suq intern. F'kuntest teknoloġiku li qed jevolvi b'mod rapidu, il-fluss ta' data liberu, sigur u affidabbli, hu strumentali biex jiħarsu l-erba' libertajiet fundamentali tas-suq uniku tal-UE stabbiliti fit-Trattati (oġġetti, haddiema, għoti ta' servizzi u kapital). Is-servizzi tad-data qed jikbru b'mod rapidu fl-UE u madwar id-dinja. Suq Uniku effiċjenti u mingħajr xkiel f'dan is-settur joħloq opportunitajiet sinifikanti għal aktar tkabbir u aktar impjiegi.

Dan it-tkabbir u din l-innovazzjoni fl-ekonomija tad-data kif ukoll l-implimentazzjoni ta' servizzi pubbliċi transkonfinali jistgħu jiġu mhedda minn ostakli għall-moviment liberu ta' data fl-UE, bħal rekwiżiti mhux ġustifikati dwar fejn tinzamm id-data, li jiġu imposti mill-awtoritajiet pubbliċi. B'mod effettiv, il-miżuri marbuta ma' fejn tinzamm id-data jintroduċu l-“kontrolli fil-fruntieri” mill-ġdid¹¹. Dawn ivarjaw minn rekwiżiti mill-awtoritajiet superviżorji biex il-fornituri tas-servizzi finanzjarji jaħżnu d-data tagħhom lokalment, sal-implimentazzjoni ta' regoli ta' segretezza professjonali, li jimplikaw hażna jew ipproċessar ta' data lokali, u biex jitneħħew regolamenti li jirrikjedu l-hażna lokali

¹⁰ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/news-redirect/52039>

¹¹ OECD, "Emerging Policy Issues: Localisation Barriers to Trade", 2015 u xogħol għaddej bħalissa

ta' informazzjoni arkivjata ġġenerata mis-settur pubbliku, irrilevanti mis-sensittività tagħha.

It-tassib dwar il-privatezza hu t-tassib legittimu iżda jenhtieg li l-awtoritajiet pubbliċi ma jużawhx bħala raġuni għar-restrizzjoni tal-fluss liberu tad-data b'mod mhux ġustifikat. Kif indikat hawn fuq, il-GDPR jipprovdi sett uniku ta' regoli b'livell għoli ta' protezzjoni ta' data personali għall-UE kollha. Hu jsahhaħ il-fiduċja tal-konsumatur fis-servizzi online, u jiżgura applikazzjoni uniformi tar-regoli fl-Istati Membri kollha permezz ta' awtoritajiet nazzjonali tal-protezzjoni tad-data aktar b'saħħithom. Il-GDPR irawwem il-fiduċja neċessarja għall-ipproċessar tad-data u hu l-bażi għall-fluss liberu tad-data personali fl-UE. Il-GDPR jipprojbixxi restrizzjonijiet fuq il-moviment liberu ta' data personali fi hdan l-Unjoni fejn dawn huma bbażati fuq raġunijiet relatati mal-protezzjoni tad-data personali¹². Madankollu, restrizzjonijiet ibbażati fuq raġunijiet oħra minbarra l-protezzjoni tad-data personali, eż. skont it-tassazzjoni jew il-liġijiet tal-kontabbiltà, mhumie x koperti mill-GDPR. Barra minn hekk, data mhux personali, jiġifieri, data li ma tirrelatax ma' persuna fiżika identifikata jew identifikabbli¹³, tibqa' barra mill-ambitu tal-GDPR u tista' tikkonċerna, bħal ngħidu aħna, data mhux personali ġġenerata mill-magni.

Jistgħu jinholqu restrizzjonijiet dwar il-lok tad-data minn regoli legali jew linji gwida amministrattivi jew Prattiki li jesigu li l-ħażna jew l-ipproċessar tad-data¹⁴ f'format elettroniku¹⁵ tkun limitata għal zona ġeografika jew ġurisdizzjoni partikolari. Xi kultant l-Istati Membri jimponu restrizzjonijiet għax jemmnu li hekk l-awtoritajiet superviżorji jsibuha eħfef biex jeżaminaw id-data maħżuna lokalment. Il-lokalizzazzjoni tintuża wkoll bħala prokura għall-assigurazzjonijiet f'termini ta' privatezza, ta' awditjar u ta' infurzar tal-liġi, kif ukoll ta' sigurtà tad-data. Madankollu, fil-prattika, huwa rari li dawn il-miżuri jikkontribwixxu għall-oġġettivi li jkunu intiżi jilħqu.

Minbarra l-post fejn id-data tinħażen fiżikament, is-sigurtà tal-informazzjoni tiddependi fuq firxa ta' fatturi, bħaż-żamma tal-kunfidenzjalità u l-integrità tagħha meta d-data tkun disponibbli barra l-facilità fejn tinħażen. F'dan ir-rigward, aktar mir-restrizzjonijiet dwar il-lok tad-data, dak li verament jippermetti l-ħażna sigura u l-ipproċessar tad-data huma l-aħjar Prattiki ta' mmanigjar tal-ICT mill-aktar moderni fuq skala ħafna ikbar minn dik tas-sistemi individwali. Pereżempju, biex id-data tinzamm sigura f'każ ta' diżastri naturali lokalizzati jew ta' attakki ċibernetiċi, il-facilitajiet ta' ħżin ta' data fi Stati Membri differenti jistgħu jkunu r-rizerva għal xulxin u jużaw il-miżuri tekniċi u organizzattivi previsti fid-Direttiva dwar Sigurtà tan-Netwerks u tas-Sistemi tal-Infomazzjoni¹⁶ (id-

¹² Artikolu 1(3). Eż. indirizz IP dinamiku rreġistrat minn fornitur ta' servizzi tal-midja online meta persuna taċċessa sit web li l-fornitur jagħmlu aċċessibbli għall-pubbliku se jikkwalifika bħala data personali, fir-rigward ta' dak l-istess fornitur, fejn dan tal-aħhar għandu l-mezzi legali li jippermettulu jidentifika s-sugġett tad-data b'aktar data li l-fornitur tas-servizz tal-internet ikollu dwar dik il-persuna. Ara s-sentenza fil-Kawża C-582/14, Breyer, ECLI:UE:C:2016:779, f'par. 49.

¹³ Kif definit fl-Artikolu 4(1) tal-GDPR.

¹⁴ Data miżmuma kemm mill-privat kif ukoll mill-pubbliku

¹⁵ Tinkludi kopji ta' settijiet ta' data

¹⁶ Id-Direttiva (UE) 2016/1148 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-6 ta' Lulju 2016 dwar miżuri għal livell għoli komuni ta' sigurtà tan-netwerks u tas-sistemi tal-informazzjoni madwar l-Unjoni, GU L 194, 19.7.2016, p. 1

Direttiva NIS). Barra minn hekk, id-disponibbiltà tad-data għal skopijiet regolatorji jew superviżorji, li bl-ebda mod ma jkun hemm dubju fuqha, tkun żgurata aktar jekk tiżdied il-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet nazzjonali, jew bejn awtoritajiet bħal dawn u s-settur privat, aktar milli permezz ta' restrizzjonijiet fuq il-lokalizzazzjoni. Tabilhaqq, f'qasam ikkaratterizzat minn kooperazzjoni mill-qrib bejn l-awtoritajiet superviżorji, bħal dak tas-servizzi finanzjarji, ir-rekwiżiti tal-lokalizzazzjoni tad-data jistgħu jirriżultaw kontroproduktivi.¹⁷

Madankollu, ir-rekwiżiti dwar il-lokalizzazzjoni tad-data jistgħu jkunu ġustifikati u proporzjonali f'kuntesti partikolari jew b'rabta ma' ċerta data, speċjalment qabel jiddaħħlu fis-seħh ċerti ftehimiet ta' kooperazzjoni transkonfinali effettivi, bħal dak dwar l-iżgurar ta' trattament sigur ta' ċerta data li tkun tappartjeni għall-infrastruttura tal-enerġija kritika, jew dwar id-disponibbiltà tal-evidenza elettronika (eż. bħala kopji lokalizzati ta' settijiet ta' data) għall-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi, jew dak dwar il-ħżin lokali ta' data miżmuma f'ċerti registri pubbliċi.

Sfortunatament, it-tendenza, kemm globali kif ukoll fl-Ewropa, qed timxi lejn aktar lokalizzazzjoni tad-data, approċċ li hafna drabi hu bbażat fuq l-idea żbaljata li s-servizzi lokalizzati, awtomatikament, huma aktar siguri mis-servizzi transkonfinali. Barra minn hekk, is-suq tas-servizzi tad-data huwa influwenzat sostanzjalment minn nuqqas ta' regoli trasparenti u minn perċezzjoni qawwija tal-bżonn li d-data tiġi lokalizzata. Dan jista' jillimita l-aċċess tan-negozji u tal-organizzazzjonijiet tas-settur pubbliku għal servizzi ta' data orħos jew aktar innovattivi, jew iġieghel lin-negozji li joperaw b'mod transkonfinali biex jistabbilixxu kapaċitajiet eċċessivi ta' ħżin u ta' pproċessar tad-data. Dan jista' wkoll ixekkel lin-negozji xprunati mid-data, b'mod partikolari n-negozji ġodda u l-SMEs, milli jespandu l-attivitajiet tagħhom, milli jidhlu fi swieq ġodda (eż. billi jkollhom jinvestu f'ċentri ta' data fi 28 Stat Membru) jew milli jiċċentralizzaw il-kapaċitajiet tad-data u tal-analitiki sabiex jiżviluppaw prodotti u servizzi ġodda.

Bhalissa l-Ewropa talloka 84 % tad-domanda finali tagħha għas-servizzi “relatati mal-ICT” (konsultazzjoni, hosting, żvilupp) internament, fl-UE. Jekk dawn is-servizzi jkunu jistgħu joperaw ukoll aktar faċilment minn fruntiera għal oħra fl-UE billi jitnehhew ir-restrizzjonijiet dwar il-lokalizzazzjoni tad-data, dan jista' jwassal biex il-PDG jiżdied sa EUR 8 biljun fis-sena bi ffrankar tal-ispejjeż u titjib fl-effiċjenza¹⁸.

Il-lokalizzazzjoni tad-data xxekkel ukoll il-progress fejn tidhol l-adozzjoni ta' ħżin fuq il-cloud u tal-kompjuterizzazzjoni fuq il-cloud. Dan jista' jkollu wkoll effetti aktar mifruxa fuq is-soċjetà. Tabilhaqq, użu aktar effiċjenti tar-riżorsi tal-IT jista' jikkontribwixxi għal tnaqqis fil-konsum tal-enerġija u fl-emissjonijiet tal-karbonju bi 30 % netti jew aktar. Negożju żgħir li jaqleb għall-cloud jista' jnaqqas il-konsum tal-enerġija u l-emissjonijiet tal-karbonju tiegħu b'aktar minn 90 % jekk is-softwer li juża jhaddmu bil-cloud minflok

¹⁷ Ghadd ta' dispożizzjonijiet tal-UE dwar is-servizzi finanzjarji u s-sistema Ewropea ta' superviżjoni finanzjarja jesigū li s-superviżuri jkollhom aċċess għal data dwar l-istituzzjonijiet u t-tranzazzjonijiet finanzjarji fi kwalunkwe post fit-territorju tal-UE. Ir-rekwiżiti li d-data trid tinħażen f'territorju nazzjonali partikolari, jew daww li jimponu kundizzjonijiet biex l-aċċess minhabba s-superviżjoni jsir skont proċeduri amministrattivi, jistgħu jnaqqsu l-aċċess mill-awtoritajiet superviżorji għal data li tkun essenzjali għalihom fl-implimentazzjoni tal-mandat tagħhom.

¹⁸ "Unleashing Internal Data Flows in the EU: An Economic Assessment of Data Localisation Measures in the EU Member States", ECIPE, 2016, kalkolu bbażat fuq pressjoni kompetittiva miżjuda taht DSM “industrijali” bi prezz li huwa trasparenti għalkollox

fuq l-infrastruttura tiegħu. Sal-aħħar tal-2020, is-suq taċ-ċentru tad-data globali effiċjenti fejn tidhol l-enerġija hu mistenni jikber għal kważi EUR 90 biljun. Suq ta' servizzi tad-data li jkun ifframmentat ifixkel l-iżvilupp shiħ ta' dawn is-servizzi fl-UE, li huma aktar effiċjenti fl-enerġija, u jikkomprometti wkoll l-interess fl-investment.

Sabiex jiġu indirizzati l-kwistjonijiet u r-restrizzjonijiet spjegati hawn fuq u biex jiġi rrealizzat il-potenzjal shiħ tal-ekonomija Ewropea tad-data, kull Stat Membru li jiehu azzjoni li taffettwa l-ħżin jew l-ipproċessar tad-data għandu jiġi ggwidat minn **“prinċipju tal-moviment liberu ta' data fl-UE”**, bħala korollarju tal-obbligi tiegħu skont id-dispożizzjonijiet dwar il-moviment liberu tas-servizzi u dwar l-istabbiliment liberu li hemm fit-Trattat u fil-leġislazzjoni sekondarja rilevanti. Kull restrizzjoni għda jew attwali dwar fejn għandha tinzamm id-data jehtieg tiġi ggustifikata b'attenzjoni skont it-Trattat u l-liġi sekondarja rilevanti sabiex jiġi vverifikat li hija tabilhaqq neċessarja u proporzjonali sabiex jintlaħaq objettiv prinċipali ta' interess ġenerali, bħas-sigurtà pubblika¹⁹.

Il-prinċipju tal-moviment liberu ta' data personali²⁰ stabbilit fil-liġi primarja u sekondarja għandu jiġi applikat fil-każijiet fejn il-GDPR jippermetti lill-Istati Membri li jirregolaw kwistjonijiet speċifiċi. Jehtieg li l-Istati Membri jiġu mheggin ma jużawx il-klawżoli ta' ftuħ fil-GDPR sabiex jillimitaw aktar il-fluss liberu ta' data.

Fil-konklużjonijiet tiegħu tal-15 ta' Diċembru 2016, il-Kunsill Ewropew talab li jitnehhew l-ostakli li fadal fis-Suq Uniku, li jinkludi dawk li jxekklu l-fluss liberu ta' data²¹.

Sabiex jiġi implimentat il-prinċipju tal-moviment liberu tad-data, il-Kummissjoni se tiehu ż-żewġ passi li ġejjin:

- Wara l-pubblikazzjoni ta' din il-Komunikazzjoni, il-Kummissjoni se tidhol fi djalogi strutturati mal-Istati Membri u ma' partijiet ikkonċernati oħra dwar il-gustifikazzjonijiet għal miżuri dwar il-lok tad-data u l-proporzjonalità tagħhom, u se tkun qed tiehu r-restrizzjonijiet identifikati s'issa minnha stess bħala l-punt tat-tluq.
- Wara r-riżultati tad-djalogi u wara li tingabar aktar evidenza dwar il-limitu u n-natura tar-restrizzjonijiet dwar il-lok tad-data u l-impatti tagħhom, b'mod partikolari fuq l-SMEs u l-kumpaniji ġodda, fost l-oħrajn mill-konsultazzjoni pubblika ta' appogg, fejn mehtieg il-Kummissjoni se tniedi proċeduri ta' ksur biex tindirizza miżuri mhux ġustifikati jew mhux proporzjonati dwar il-lok tad-data, u

¹⁹ Filwaqt li jitqies li l-eċċezzjonijiet tat-Trattat għandhom jiġu interpretati b'mod restrittiv. Liġi sekondarja rilevanti bħal din tinkludi l-GDPR, id-Direttiva 2000/31/KE (id-Direttiva dwar il-Kummerċ Elettroniku), id-Direttiva 2006/123/KE (id-Direttiva dwar is-Servizzi) u, fir-rigward tal-abbozz ta' regolamenti tekniċi u l-abbozz ta' regoli dwar is-Servizzi tas-Socjeta' tal-Informazzjoni, id-Direttiva 2015/1535 (id-Direttiva dwar it-Trasparenza).

²⁰ Il-moviment liberu ta' data personali jinsab fl-Artikolu 16 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u r-regoli għall-moviment liberu ta' data personali huma stabbiliti fil-leġislazzjoni attwali u futura tal-UE dwar il-protezzjoni tad-data. L-Artikolu 1(3) tar-Regolament Ġenerali dwar il-Protezzjoni tad-Data jiddikjara li l-moviment liberu tad-data personali fl-Unjoni jehtieg li la jkun ristrett u lanqas ipprojbit għal raġunijiet marbutin mal-protezzjoni tal-persuni fiżiċi b'rabta mal-ipproċessar tad-data personali.

²¹ <http://www.consilium.europa.eu/en/press-releases/2016/12/15-euro-conclusions-final/>

jekk ikun hemm bżonn, il-Kummissjoni tista' anki tiehu aktar inizjattivi dwar il-fluss liberu tad-data. F'dan il-kuntest, kull azzjoni li tittiehed wara, se tkun qed tirrispetta l-prinċipji ta' Regolamentazzjoni Aħjar.

3. L-AĊĊESS GHAD-DATA U T-TRASFERIMENT TAGHHA

L-ammonti dejjem jizdiedu ta' data qed jiġu ġġenerati minn magni jew proċessi bbażati fuq teknoloġiji emergenti, bħall-Internet tal-Ogġetti. Data bħal din qed tintuża dejjem aktar bħala komponent ewlieni għal servizzi godda u innovattivi sabiex jitjiebu l-prodotti jew il-proċess ta' produzzjoni u għall-appoġġ tat-tehid tad-deċiżjonijiet.

Id-diversità tad-data ġġenerata minn dawn il-magni jew proċessi tippreżenta opportunitajiet kbar għall-partecipanti fis-suq tad-data sabiex joħorgu b'ideat godda u japplikawhom għal go din id-data. Pereżempju, id-data mehuda minn sensuri użati fi rziezet moderni tista' tintuża biex tinholq applikazzjoni li tottimizza l-hsad, jew id-data ġġenerata minn sensuri fid-dwal tat-traffiku tista' tintuża biex tinholq applikazzjoni għall-ġestjoni tat-traffiku jew għall-ottimizzazzjoni tar-rotot.

Sabiex jinhareġ il-valur massimu minn din it-tip ta' data, dawk li huma involuti fis-suq jehtieġ ikollhom aċċess għal settijiet ta' data kbar u diversi. Madankollu, jekk il-ġeneraturi tad-data jżommu d-data għalihom, dan isir aktar diffiċli u d-data mbagħad tispicċa tiġi analizzata f'sajlos. Il-kwistjonijiet tal-aċċess u t-trasferiment fil-każ ta' data mhux ipproċessata (jiġifieri data li ma tkunx giet ipproċessata jew inbidlet minn meta tkun bdiet tiġi rreġistrata) u ġġenerata minn dawn il-magni jew proċessi huma għalhekk ċentrali biex nersqu lejn ekonomija tad-data u jirrikjedu valutazzjoni tajba.

Il-kwistjoni ta' aċċess għal data ġġenerata mill-magni qed titqies f'diversi setturi, bħas-settur tat-trasport, tas-swieq tal-enerġija, tal-ambjenti tal-ghajxien intelligenti, u tas-settur tas-saħħa u l-kura.

Fir-rigward tal-aċċess għad-data fl-UE, qabel tiġi eżaminata s-sitwazzjoni attwali huwa importanti li jiġi ċċarat liema tip ta' data tkun qed tiġi kkunsidrata f'dan il-kuntest.

3.1. It-tip ta' data li qed tiġi kkunsidrata

B'mod ġenerali, id-data tista' tkun personali jew mhux personali. Pereżempju, fin-natura tagħha, id-data ġġenerata minn sensuri tat-temperatura tad-dar jaf tikklassifika bħala data personali (jekk tkun tinvolvi persuna hajja), waqt li d-data dwar l-umdità tal-ħamrija ma tkunx personali. Id-data personali tista' tinbidel f'data mhux personali permezz tal-proċess ta' anonimizzazzjoni. Meta d-data tikkwalifika bħala data personali²² japplika l-qafas dwar il-protezzjoni tad-data, b'mod partikolari, il-GDPR.

Data ġġenerata mill-magni tinholq mingħajr l-intervent dirett mill-bniedem minn proċessi, applikazzjonijiet jew servizzi tal-kompjuter, jew minn sensuri li jipproċessaw informazzjoni li tasal minn tagħmir, softwer jew makkinarju, kemm jekk hi virtwali kif ukoll jekk hi reali.

²² Kif definit fl-Artikolu 4(1) tal-GDPR.

Fin-natura tagħha, id-data ġġenerata mill-magni tista' tkun personali jew mhux personali. Meta d-data ġġenerata mill-magni tippermetti li tiġi identifikata persuna fiżika, din tikkwalifika bħala data personali bil-konsegwenza li jkunu japplikaw ir-regoli kollha dwar id-data personali; dan jinbidel biss jekk din id-data tiġi anonimizzata għalkollox (eż. id-data dwar il-lok tal-applikazzjonijiet tal-mowbajl).

Tema komuni li torbot il-fluss liberu tad-data mal-kwistjonijiet li qed iqumu dwar l-aċċess u t-trażmissjoni tad-data hi li l-intrapriżi u l-atturi fl-ekonomija tad-data se jkunu qed jindirizzaw kemm data personali kif ukoll data mhux personali, u li b'mod regolari l-flussi tad-data u s-settijiet tad-data se jkun fihom iż-żewġ tipi. Waqt li tirrispetta d-drittijiet fundamentali tal-individwi, kull miżura politika trid tqis din ir-realtà ekonomika u l-qafas legali dwar il-protezzjoni tad-data personali.

3.2. Aċċess limitat għad-data

Sabiex tiġi vvalutata din il-kwistjoni ġdida, l-ewwel nett hemm bżonn ta' analiżi ta' kif il-kumpaniji u parteċipanti oħra tas-suq jista' jkollhom aċċess għal settijiet ta' data kbar u diversi li tirrikjedihom l-ekonomija tad-data.

L-evidenza disponibbli²³ tiżvela li ġeneralment il-kumpaniji li jkollhom kwantitajiet kbar ta' data jkollhom it-tendenza li fejn jidhlu l-kapaċitajiet tal-analitiki tad-data, hafna drabi joqogħdu fuq daww tal-kumpanija stess. Fil-maġġoranza tal-każijiet, id-data tiġi ġġenerata u analizzata mill-istess kumpanija, u anki meta l-analiżi tad-data tkun sottokuntrattata, jaf dik id-data ma tibqax terġa' tintuża. Barra minn hekk, f'xi każijiet, il-manifatturi, il-kumpaniji li joffru servizz u parteċipanti tas-suq oħrajn li jkollhom id-data, iżommu d-data ġġenerata mill-magni jew permezz tal-prodotti u s-servizzi tagħhom, għalihom stess, u b'hekk potenzjalment ikunu qed jillimitaw il-possibbiltà li din terġa' tintuża fis-swieq downstream. Hafna kumpaniji ma jinfethux għall-possibbiltà ta' Interfaċċji ta' Programmar ta' Applikazzjoni (APIs) (Application Programming Interfaces, APIs) faċli għall-utent²⁴ (li jispeċifikaw kif applikazzjonijiet differenti għandhom jinteraġixxu ma' xulxin) jew inkella ma jibbenefikawx minn din il-possibbiltà; dan minkejja li dawn l-interfaċċji jkunu jistgħu jservu bħala portijiet ta' dħul siguri biex id-data miżmuma mill-kumpaniji tintuża b'modi ġodda u innovattivi.

Għalhekk, b'mod ġenerali, l-iskambju tad-data bħalissa għadu limitat. Bil-mod il-mod qed jixirfu postijiet minn fejn tista' tinxtara d-data iżda mhux qed jintużaw hafna. Il-kumpaniji jistgħu ma jkunx mġammra bl-ġhodod u l-ħiliet ix-xierqa biex jikkwantifikaw il-valur ekonomiku tad-data tagħhom, u meta d-data ssir disponibbli għall-kompetituri, dawn jaf jibzghu li jitilfu jew jikkompromettu l-vantaġġ kompetittiv tagħhom.

²³ IDC, European Data Market Study, First Interim Report, 2016; Impact Assessment support study on emerging issues of data ownership, interoperability, (re)usability and access to data, and liability, First interim report, 2016; Konferenza ta' livell għoli ta' DG Connect, 17 ta' Ottubru 2016

²⁴ Pereżempju, <https://developer.lufthansa.com/>; <https://data.sncf.com/api>; <https://api.tfl.gov.uk/>; <https://dev.blablacar.com/>

3.3. Data ġġenerata mill-magni mhux ipproċessata: Is-sitwazzjoni legali fil-livell tal-UE u fil-livell nazzjonali

Data mhux ipproċessata u ġġenerata mill-magni mhijiex protetta mid-drittijiet tal-proprjetà intellettwali ezistenti peress li din ma titqiesx bħala r-riżultat ta' sforz intellettwali u/jew li m'għandhiex grad ta' oriġinalità. Id-dritt sui generis tad-Direttiva dwar il-Bażijiet tad-Data (96/9/KE) – id-Direttiva li tagħti lil dawk li jagħmlu l-bażijiet tad-data d-dritt li jipprevjenu li bażi tad-data tiġi estratta jew li tintuża mill-ġdid, kemm jekk b'mod shiħ u kemm jekk parti sostanzjali biss mill-kontenut tagħha – jista' jiġi applikat biss bil-kundizzjoni li l-bażi tad-data tkun inholqot biss b'investiment sostanzjali fil-mod kif inkiseb, kif ġie vverifikat u kif ġie ppreżentat il-kontenut tagħha. Id-Direttiva dwar il-Protezzjoni ta' Sigrieti Kummerċjali (2016/943/UE) li ġiet adottata dan l-aħħar u li għandha tiġi trasposta fil-liġi nazzjonali sa Ġunju 2018, se tippoteġi s-sigrieti kummerċjali fejn jidhol il-ksib, l-użu u l-iżvelar illegali tagħhom. Biex id-data tikkwalifika bħala “sigriet kummerċjali”, iridu jittiehdu miżuri sabiex tiġi protetta s-segretezza tal-informazzjoni, li tirrappreżenta l-“kapital intellettwali tal-kumpanija”.

Skont il-liġi ta' Stati Membri differenti, it-talbiet legali jiġu applikati fuq id-data biss meta dik id-data tissodisfa kundizzjonijiet speċifiċi għaliha biex tikkwalifika, ngħidu aħna, bħala dritt tal-proprjetà intellettwali, dritt tal-bażi ta' data jew sigriet kummerċjali. Madankollu, fil-livell tal-UE, b'mod ġenerali d-data ġġenerata mill-magni u mhux ipproċessata ma tissodisfax il-kundizzjonijiet rilevanti.

Għalhekk, bħalissa ma jeżistux oqfsa ta' politika komprensiva fil-livell nazzjonali jew tal-Unjoni b'rabtamad-data ġġenerata mill-magni u mhux ipproċessata, u li ma tikkwalifikax bħala data personali, jew b'rabta mal-kundizzjonijiet tal-użu ekonomiku u n-negozjabbiltà tagħhom. Fil-biċċa l-kbira, din il-kwistjoni tithalla biex tiġi solvuta permezz ta' soluzzjonijiet kuntrattwali. L-użu tal-liġi kuntrattwali u tal-istrumenti tal-liġi tal-kompetizzjoni ġenerali li hemm fis-seħh bħalissa u li huma disponibbli fl-Unjoni jistgħu jkunu biżżejjed biex jindirizzaw din il-kwistjoni. Barra minn hekk, jistgħu jiġu previsti ftehimiet volontarji jew komprensivi li jkopru ċerti setturi. Madankollu, meta s-setgħa tan-negozjar tal-partecipanti tas-suq differenti ma tkunx indaqs, soluzzjonijiet ibbażati fuq is-suq biss jistgħu ma jkunux biżżejjed biex jiġu żgurati riżultati ġusti u favur l-innovazzjoni, biex jiġi ffaċilitat aċċess faċli għal dawk il-ġodda li jidhlu fis-suq u biex jiġu evitati sitwazzjonijiet fejn tiġi intrappolata l-klijentela.

3.4. Is-sitwazzjoni fil-prattika

F'xi każijiet, il-manifatturi jew il-fornituri ta' servizz jistgħu jsiru “sidien” *de facto* tad-data li jiġġeneraw il-magni jew il-proċessi tagħhom, anki jekk dawk il-magni jkunu proprjetà tal-utent. Għall-manifatturi, il-kontroll *de facto* ta' din id-data jista' jkun sors ta' differenzjazzjoni u ta' vantaġġ kompetittiv. Madankollu, dan jista' jkun problematiku għaliex hafna drabi l-manifattur jipprevjeni lill-utent milli jawtorizza l-użu ta' data minn parti oħra.

Skont l-ispeċifitàjiet tas-swieq, il-partecipanti differenti tas-suq li jkollhom il-kontroll tad-data jkunu jistgħu allura jieħdu vantaġġ mid-diskrepanzi fil-qafas regolatorju, jew mill-inċertezzi legali deskritti hawn fuq, billi jimponu klawżoli kuntrattwali standard ingusti fuq l-utenti permezz ta' mezzi tekniċi, bħal formati proprjetarji jew il-kriptagg. Filwaqt li diversi Stati Membri estendew il-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva dwar il-protezzjoni tal-konsumatur dwar Termini Kuntrattwali Ingusti anki għal tranżazzjonijiet

bejn in-negozji, mhux kollha ghamlu dan. Dan jista' jirrizulta pereżempju mill-fatt li l-utenti u n-negozji jinqabdu fi ftehimiet esklussivi dwar l-użu tad-data. Jaf id-data tibda tiġi skambjata b'mod volontarju, iżda meta jkun hemm pożizzjoni ta' negozjar li ma tkunx indaqs jew spejjeż sinifikanti marbuta mas-servizzi mogħtija mill-esperti legali, in-negozjar ta' kuntratti bħal dawn jista' jwassal għal spejjeż sostanzjali marbuta mat-tranzazzjonijiet għall-partijiet l-aktar dghajfa. .

3.5. Il-qafas tal-UE għall-gejjieni b'rabta mal-aċċess għad-data

Xi Stati Membri bhalissa qed jesploraw kif jista' jiġi żgurat l-aċċess għad-data ġġenerata mill-magni u dawn jistgħu jiddeċiedu li jirregolaw din il-kwistjoni waħidhom. Approċċ mhux koordinat jista' jgħaliq riskju ta' frammentazzjoni u jkun ta' detriment għall-iżvilupp tal-ekonomija tad-data tal-UE u għall-operazzjoni ta' servizzi u teknoloġiji ta' data transkonfinali fis-suq intern.

Għal din ir-raġuni, il-Kummissjoni għandha l-intenzjoni li tidhol fi djalogu mal-Istati Membri u ma' partijiet ikkonċernati oħra sabiex jiġi esplorat qafas tal-UE futur possibbli għal aċċess għal data. Fil-fehma tal-Kummissjoni, dan id-djalogu għandu jdur madwar l-aktar modi effettivi ta' kif jintlaħqu l-oġettivi li ġejjin:

- **Titjib tal-aċċess għal data anonima ġġenerata mill-magni:** Permezz tat-tqassim, l-użu mill-ġdid u l-aggregazzjoni, id-data ġġenerata mill-magni ssir sors ta' holqien ta' valur, innovazzjoni u diversità tal-mudelli ta' negozju²⁵.
- **L-iffaċilitar u l-inċentivar tal-kondiviżjoni ta' data bħal din:** Kull soluzzjoni futura għandha trawwem aċċess effettiv għad-data waqt li, pereżempju, tqis id-differenzi li jista' jkun hemm fis-fis-setgħa tan-negozjar bejn il-partiċipanti fis-suq.
- **Il-protezzjoni ta' investimenti u assi:** Kull soluzzjoni futura jehtieg tqis ukoll l-interessi leġittimi tal-partiċipanti fis-suq li jinvestu fl-iżvilupp ta' prodott, tiżgura redditu ġust fuq l-investimenti tagħhom u b'hekk tikkontribwixxi għall-innovazzjoni. Fl-istess hin, kull soluzzjoni futura jehtieg tiżgura tqassim ta' benefiċċji ġust bejn id-detenturi tad-data²⁶, il-proċessuri u l-fornituri tal-applikazzjonijiet fil-ktajjen tal-valur.
- **L-evitar ta' l-iżvelar ta' data kunfidenzjali:** Kull soluzzjoni futura għandha ttaffi r-riskji tal-iżvelar ta' data kunfidenzjali, b'mod partikolari għall-kompetituri eżistenti jew potenzjali. F'dan ir-rigward, dan jehtieg jippermetti wkoll li qabel il-valutazzjoni dwar jekk ċerta parti ta' data tistax titqassam jew le, titwettag klassifikazzjoni tad-data kif xieraq.
- **Jiġu minimizzati l-effetti ta' intrappolament:** Jehtieg jiġi kkunsidrat il-poter ta' negozjar mhux ugwali bejn il-kumpaniji u l-individwi privati. Jehtieg jiġu evitati sitwazzjonijiet ta' intrappolament, speċjalment għall-SMEs u kumpaniji godda u individwi privati.

²⁵ Fejn tidhol id-data personali japplika l-GDPR.

²⁶ L-entità li fil-prattika timmaniġja u żżomm id-data ġġenerata mill-magni.

Fid-djalogi bejn il-partijiet ikkonċernati, il-Kummissjoni għandha l-intenzjoni li tiddiskuti l-possibiltajiet li ġejjin biex tindirizza l-kwistjoni ta' aċċess għad-data ġġenerata minn magna, li jvarjaw fil-livell ta' intervent tagħhom:

- **Gwida dwar l-inċentivar tan-negozji biex jikkondividu d-data:** Biex jitnaqqsu l-effetti ta' regolamenti nazzjonali diverġenti u biex tingħata aktar ċertezza legali lill-kumpaniji, il-Kummissjoni tista' tohroġ gwida dwar kif id-drittijiet ta' kontroll għad-data mhux personali jehtieġ jiġu indirizzati fil-kuntratti. Din il-gwida tkun ibbażata fuq il-leġiżlazzjoni eżistenti, b'mod partikolari fuq ir-rekwiżiti dwar it-trasparenza u l-gustizzja stabbiliti mil-ligi tal-UE dwar il-marketing u l-konsumaturi, id-Direttiva dwar is-Sigrietà Kummerċjali u l-leġiżlazzjoni dwar id-drittijiet tal-awtur, b'mod partikolari d-Direttiva dwar il-Bażijiet ta' Data. Il-Kummissjoni għandha l-intenzjoni li fl-2017 tniedi evalwazzjoni tad-Direttiva dwar il-Bażijiet tad-Data.
- **It-trawwim tal-iżvilupp ta' soluzzjonijiet tekniċi għall-identifikazzjoni u l-iskambju ta' data affidabbli:** It-traċċabilità u l-identifikazzjoni ċara tas-sorsi tad-data jippermettu li veru jkun hemm kontroll tad-data fis-suq. Sabiex tinholq il-fiduċja fis-sistema, tista' tkun mehtieġa d-definizzjoni ta' protokoll affidabbli u possibbilment standardizzati biex is-sorsi tad-data jiġu identifikati b'mod persistenti. L-Interfaċċji ta' Programmar ta' Applikazzjoni (APIs) jistgħu jrawmu wkoll il-ħolqien ta' ekosistema ta' żviluppaturi ta' applikazzjoni u ta' algoritmi interessati fid-data miżmuma mill-kumpaniji. L-APIs jistgħu jgħinu lid-ditti u lill-awtoritajiet pubbliċi jidentifikaw it-tipi differenti ta' użu mill-ġdid tad-data li għandhom u japprofittaw minnhom. Abbażi ta' dan, jista' jitqies użu usa' ta' APIs ddokumentati b'mod tajjeb, standardizzati u miftuħin, permezz ta' gwida teknika, bħall-identifikazzjoni u t-tifrix tal-aħjar prattika għall-kumpaniji u l-korpi tas-settur pubbliku. Dan jista' jinkludi li d-data ssir disponibbli f'formati li jinqraw mill-magni u l-ġhoti ta' metadata assoċjata.
- **Regoli kuntrattwali ta' inadempjenza:** Ir-regoli ta' inadempjenza jistgħu jiddeskrivu soluzzjoni bbilanċjata ta' parametru referenzjarju għal kuntratti marbutin mad-data, u dan filwaqt li jqisu kif dovut il-Kontroll tal-Idoneità li jkun għaddej fuq il-funzjonament ġenerali tad-Direttiva dwar it-Termini Kuntrattwali Ingusti. Dawn ir-regoli jkun jistgħu jingħaqdu mal-introduzzjoni ta' kontroll ta' xi ingustizzja fir-relazzjonijiet kuntrattwali bejn in-negozji²⁷ li jaf iwasslu biex jiġu invalidati klawżoli kuntrattwali li jiddevjaw b'mod eċċessiv mir-regoli tal-inadempjenza. Dawn jistgħu jiġu kkumplimentati wkoll minn sett ta' termini kuntrattwali standard, irrakkomandat u mfassal mill-partijiet ikkonċernati. Dan l-approċċ jista' jnaqqas l-ostakli legali għan-negozji ż-żgħar u jnaqqas l-iżbilanċ fil-pożizzjonijiet waqt in-negozjar, waqt li xorta jagħti lok għal grad għoli ta' libertà kuntrattwali.
- **Aċċess għall-interess pubbliku u għal skopijiet xjentifiċi:** L-awtoritajiet pubbliċi jistgħu jingħataw aċċess għad-data fejn din tkun fl-"interess ġenerali" u fejn ittejjeb il-funzjonament tas-settur pubbliku b'mod konsiderevoli, pereżempju

²⁷ Naturalment, il-parametru referenzjarju għal-livell ta' ingustizzja fejn jidhlu r-relazzjonijiet bejn in-negozji jkun irid ikun differenti minn dak tal-kuntratti bejn in-negozji, sabiex jirrifletti grad oghla ta' libertà kuntrattwali fir-relazzjonijiet bejn in-negozji.

l-aċċess tal-uffiċċji tal-istatistika għad-data dwar in-negozju, jew l-ottimizzazzjoni ta' sistemi tal-ġestjoni tat-traffiku abbażi ta' data f'linja reali mill-vetturi privati. Normalment, l-aċċess għad-data kummerċjali minn awtoritajiet statistiċi jikkontribwixxi għal tnaqqis fil-piż tar-rappurtar statistiku dwar l-operaturi ekonomiċi. B'mod simili, l-aċċess għad-data minn sorsi differenti u l-abbiltà li din tiġi kkombinata hu kritiku għal riċerka xjenfitika f'oqsma bħalma huma l-qasam mediku, dak soċjali u dak tax-xjenzi ambjentali.

- **Id-dritt tal-produttur tad-data:** Il-“produttur tad-data” jiġifieri s-sit jew l-utent fit-tul (jiġifieri, il-lokatorju) tal-apparat jista' jingħata d-dritt li juża u li jawtorizza l-użu tad-data mhux personali. Dan l-approċċ ikollu l-għan li jiċċara s-sitwazzjoni legali u li jagħti lill-produttur tad-data aktar għażla, billi jiftaħ il-possibbiltà għall-utenti li jutilizzaw id-data tagħhom u b'hekk jikkontribwixxu għall-ftuħ ta' data ġġenerata mill-magni. Madankollu, l-eċċezzjonijiet rilevanti ikunu jehtieġu li jiġu speċifikati b'mod ċar, b'mod partikolari l-provvediment tal-aċċess mhux esklussiv għad-data mill-manifattur jew mill-awtoritajiet pubbliċi, pereżempju biex jiġi mmanigġjat it-traffiku jew għal raġunijiet ambjentali. Fejn tkun ikkonċernata data personali, l-individwu jzomm id-dritt tiegħu li jirtira l-kunsens tiegħu fi kwalunkwe żmien wara li jkun awtorizza l-użu. Qabel ma l-użu tagħha jkompli jiġi awtorizzat mill-parti l-oħra, id-data personali tkun trid issir anonima b'tali mod li l-individwu ma jkunx identifikabbli jew ma jibqax identifikabbli.. Il-GDPR jibqa' japplika għal kwalunkwe data personali (sew jekk hi ġġenerata mill-magni u sew jekk mhijiex) sakemm dik id-data tkun ġiet anonimizzata.
- **Aċċess kontra r-remunerazzjoni:** Qafas potenzjalment ibbażat fuq ċerti prinċipji ewlenin, bħal termini ġusti, raġonevoli u mhux diskriminatorji (FRAND, fair, reasonable and non-discriminatory), jista' jiġi żviluppat għad-detenturi tad-data, bħal manifatturi, fornituri tas-servizz jew partijiet oħra, sabiex jingħata aċċess għad-data li jkollhom bil-patt li tithallas remunerazzjoni wara li d-data tkun ġiet anonimizzata. Jehtieġ jitqiesu l-interessi legittimi rilevanti, kif ukoll il-htieġa li jiġu protetti sigriet kummerċjali. Jaf jitqiesu wkoll reġimi differenti ta' aċċess għal setturi u/jew mudelli ta' negozju differenti sabiex jitqiesu l-ispeċifikitajiet ta' kull industrija. Pereżempju, f'xi każijiet, l-aċċess miftuħ għad-data (shih jew parzjali) jista' jkun l-għażla ppreferuta kemm għad-ditti kif ukoll għas-soċjetà.

Il-Kummissjoni se tikkonsulta mal-partijiet ikkonċernati dwar il-kwistjonijiet spjegati hawn fuq, bl-għan li tiġbor aktar evidenza dwar il-funzjonament tas-swieq tad-data skont is-settur u li jiġu skoperti soluzzjonijiet possibbli. F'dan il-kuntest, hi essenzjali diskussjoni wiesgħa fil-livell makro sabiex jiġu diskussi soluzzjonijiet possibbli u sabiex jiġu evitati effetti sekondarji mhux intenzjonati li jgħidqu l-innovazzjoni jew ixxekklu l-kompetizzjoni. Barra minn hekk, se jsiru diskussjonijiet speċifiċi għas-settur mal-partijiet ikkonċernati rilevanti fil-katina tal-valur tad-data.

4. RESPONSABILITÀ

Kwistjoni oħra emergenti hi dwar l-applikazzjoni tar-regoli attwali dwar ir-responsabbiltà fl-ekonomija tad-data b'rabta mal-prodotti u s-servizzi bbażati fuq teknoloġiji emergenti bħall-Internet tal-Oġġetti (IoT), il-fabbriki tal-futur u s-sistemi konnessi awtonomi. L-IoT hu netwerk ta' oġġetti ta' kuljum, bħal arloġġi tal-idejn, vetturi u termostats, li huma

konnessi mal-Internet, u qed jikber b'mod rapidu. Sistemi konnessi awtonomi, bħal vetturi li jsuqu waħidhom, jaġixxu b'mod indipendenti mill-bnedmin u huma kapaċi jifhmu u jinterpretaw l-ambjenti tagħhom. Dawn it-teknoloġiji emergenti jużaw sensors biex jipprovdut l-ħafna tipi ta' data li normalment huma meħtieġa biex il-prodott jew servizz jaħdem.

Dawn l-innovazzjonijiet kollha huma mistennija jikkontribwixxu għal aktar sigurtà u għal kwalità tal-ħajja aħjar, iżda inevitabbilmement f'kull apparat tibqa' l-possibbiltà ta' żbalji fid-disinn, ta' ħsara jew ta' manipulazzjoni. Dan jista' jirriżulta mit-trażmissjoni ta' data żbaljata minn sensur minħabba, pereżempju, difetti fis-software, problemi fil-konnettività jew thaddim mhux korrett tal-magna. In-natura ta' dawn is-sistemi timplika li jista' jkun diffiċli jiġi stabbilit is-sors eżatt ta' problema li twassal għal dannu, u dan iqajjem il-kwistjoni dwar kif għandu jiġi żgurat li dawn is-sistemi jkun siguri għall-utenti, sabiex tiġi mminimizzata l-okkorrenza tad-dannu u f'każ li jsirxi dannu wiehed ikun jaf min għandu jinżamm responsabbli.

Għalhekk, il-kwistjoni dwar kif għandha tingħata ċertezza kemm għall-utenti kif ukoll għall-manifatturi ta' apparat bħal dan fir-rigward tar-responsabbiltà potenzjali tagħhom hija ta' importanza ċentrali għall-iżvilupp ta' ekonomija tad-data.

4.1. Regoli tal-UE dwar ir-responsabbiltà

B'mod ġenerali, il-liġi ċivili tagħmel distinzjoni bejn żewġ tipi ta' responsabbiltà legali: kuntrattwali, fejn ir-responsabbiltà għall-ħsara toriġina mir-relazzjoni kuntrattwali bejn il-partijiet; u mhux kuntrattwali²⁸, fejn ir-responsabbiltajiet jiġu stabbiliti barra l-kuntratt. Tip importanti ta' responsabbiltà mhux kuntrattwali hi r-responsabbiltà għal prodotti difettużi. Fil-livell tal-UE, id-Direttiva dwar ir-responsabbiltà għal prodotti difettużi (85/374/KEE) ("id-Direttiva dwar ir-Responsabbiltà għall-Prodotti") tistabbilixxi l-prinċipju ta' responsabbiltà stretta, jiġifieri responsabbiltà mingħajr difett: meta prodott difettuż jikkawża ħsara lil konsumatur, il-manifatturi jistgħu jinżammu reponsabbli anki mingħajr negligenza jew difett min-naħa tagħhom. Madankollu, jista' jsir diffiċli jew ma jibqax ċar kif għandhom jiġu applikati d-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva²⁹ fil-kuntest tal-IoT u sistemi konnessi awtonomi (eż. ir-robotika) għar-raġunijiet li ġejjin: il-karatteristiċi ta' dawn is-sistemi, pereżempju prodott ikkumplikat jew katina tal-valur ta' servizz, b'interdependenzi bejn il-fornituri, il-manifatturi u partijiet terzi oħra; incertezza fir-rigward tan-natura legali tal-apparat IoT, jiġifieri, jekk humiex prodotti, servizzi, jew prodotti li jiġu bil-bejgħ ta' servizz; u n-natura awtonoma ta' dawn it-teknoloġiji.

Il-Kummissjoni nediet evalwazzjoni wiesgħa tad-Direttiva dwar ir-Responsabbiltà għall-Prodotti sabiex tivvaluta l-funzjonament tagħha b'mod ġenerali u bex tara jekk ir-regoli tagħha, li ġew żviluppati għal ambjent differenti ħafna, jibqgħux xierqa għal teknoloġiji emergenti bħall-IoT u s-sistemi konnessi awtonomi.

²⁸ Ir-regoli tal-UE dwar ir-responsabbiltà jirrelataw biss ma' responsabbiltajiet extra kuntrattwali.

²⁹ F'partijiet oħrajn tal-leġislażzjoni dwar is-sigurtà tal-prodotti, isiru referenzi għar-responsabbiltà stretta tal-produtturi f'każ ta' prodotti difettużi, bħad-Direttiva dwar it-Tagħmir tar-Radju (2014/53/UE), ir-Regolamenti dwar l-Apparat Mediku, id-Direttiva dwar il-Makkinarju (2006/42/KE) u d-Direttiva dwar is-Sigurtà Ġenerali tal-Prodotti (2001/95/KE).

4.2. X'jistghu jkunu l-passi li jmiss

L-objettiv tal-Kummissjoni hu li ttejjeb iċ-ċertezza legali fejn tidhol ir-responsabbiltà tat-teknoloġiji emergenti u għalhekk li tohloq kundizzjonijiet favorevoli għall-innovazzjoni. Minbarra l-istatus quo³⁰, jistghu jiġu esplorati diversi approċċi li jinkludu:

- **Approċċi li jgħallu riskju jew li jimmanigjaw ir-riskju:** Skont dawn l-approċċi, ir-responsabbiltà tista' tiġi assenjata lill-partiċipanti tas-suq li jiġġeneraw riskju kbir għall-oħrajn jew lil daww il-partiċipanti tas-suq li jinsabu fl-aħjar pożizzjoni biex jimminimizzaw jew jevitaw ir-realizzazzjoni ta' riskju bħal dan.
- **Skemi tal-assigurazzjoni volontarji jew mandatorji:** Skemi bħal dawn jistghu jiġu akkumpanjati bl-approċċi ta' responsabbiltà msemmija hawn fuq. Dawn jikkompensaw il-partijiet li jkunu ġarrbu d-dannu (eż. il-konsumatur). Dan l-approċċ jinvolvi li tingħata protezzjoni legali lill-investimenti li jsiru min-negozju waqt li jassigura lill-vittmi fir-rigward ta' kumpens ġust jew ta' assicurazzjoni xierqa f'każ ta' dannu.

Kwalunkwe approċċ ikun jehtieg li jqis l-azzjonijiet tal-individwu li juża t-teknoloġija, u b'mod aktar preċiż, jehtieg jidentifika xi jrid ikun ir-rwol tal-utenti ta' dik it-teknoloġija.

Il-Kummissjoni sejra tikkonsulta mal-partijiet ikkonċernati dwar l-adegwatezza tar-regoli tal-UE attwali dwar ir-responsabbiltà fil-kuntest tal-IoT u tas-sistemi konnessi awtonomi, kif ukoll dwar approċċi possibbli li jistghu jgħallu d-diffikultajiet attwali fl-assenjar tar-responsabbiltà. Qieghda ssir ukoll konsultazzjoni pubblika parallela dwar l-evalwazzjoni generali tal-applikazzjoni tad-Direttiva dwar ir-Responsabbiltà għall-Prodotti. Il-Kummissjoni se tivvaluta r-riżultati u tqis l-għażliet għall-azzjoni fil-gejjieni.

5. IL-PORTABBILTÀ, L-INTEROPERABBILTÀ U L-ISTANDARDS

Kwistjonijiet oħrajn emergenti fl-ekonomija tad-data huma l-portabbiltà tad-data mhux personali, l-interoperabbiltà ta' servizzi li jippermettu l-iskambju tad-data, u l-istandards tekniċi xierqa għall-implimentazzjoni tal-portabbiltà sinifikanti.

5.1. Il-portabbiltà ta' data mhux personali

Il-portabbiltà tad-data tfisser li l-konsumaturi u n-negozji jkunu jistghu jaqilbu d-data tagħhom minn sistema għal oħra faċilment. Generalment din tkun assoċjata ma' spejjeż baxxi marbuta ma' dan l-iswiċċjar, u għalhekk l-ostakli tad-dhul fl-ekonomija tad-data jkunu żgħar ukoll. Il-GDPR ser jagħti lill-individwi d-dritt li jirċievu d-data personali, ipprovduta lill-fornitur tas-servizz, f'format strutturat, li jinqara mill-magni u li jintuża b'mod komuni, u d-dritt li jittrażmettuha lil fornitur ieħor³¹.

³⁰ Il-Kummissjoni tista' tohroġ gwida dwar l-applikazzjoni tar-regoli tal-UE dwar ir-responsabbiltà għall-IoT u r-robotika.

³¹ Artikolu 20

Madankollu, rigward data mhux personali, bħalissa m'hemmx obbligi sabiex jiġi ggarantit saħansitra livell minimu ta' portabbiltà tad-data, anki għal servizzi online użati b'mod komuni ħafna, bħall-fornituri tal-cloud hosting. Parzjalment dan hu l-każ minħabba li r-rekwiziti għall-implimentazzjoni tal-portabbiltà tad-data jistgħu jkunu teknikament eżiġenti u jiswew il-flus, peress li l-fornituri differenti tal-istess servizzi jistgħu jaħznu d-data b'mod differenti.

Il-portabbiltà sinifikanti ta' data mhux personali tkun teħtieġ ukoll tqis il-kunsiderazzjonijiet usa' ta' governanza tad-data li jinvolvu t-trasparenza għall-utenti, l-immaniġjar tal-aċċess u l-interoperabbiltà sabiex jiġu llinkjati pjattaformi differenti b'modi li jstimulaw l-innovazzjoni.

5.2. Interoperabbiltà

Ta' spiss, il-kunsiderazzjonijiet tal-portabbiltà tad-data jkunu relatati mill-qrib ma' kwistjonijiet tal-interoperabbiltà tad-data, u dan jippermetti lil servizzi digitali multipli jiskambjaw id-data bla xkiel, anki bl-għajnuna tal-ispeċifikazzjonijiet tekniċi xierqa. Id-Direttiva dwar l-Infurmazzjoni tas-Settur Pubbliku u l-gwida assoċjata (li tinkludi l-Qafas Ewropew għall-Interoperabbiltà) jenfasizzaw l-importanza ta' metadata rikka u standardizzata u li ssegwi l-vokabularji stabbiliti sabiex jiġu ffaċilitati t-tiftix u l-interoperabbiltà. Id-Direttiva dwar l-Infrastruttura għall-Infurmazzjoni Ġeografika fil-Komunità Ewropea (INSPIRE) u r-regolamenti dwar l-interoperabbiltà tagħha u l-gwida għal servizzi u data dwar l-infurmazzjoni ġeografika, li tinkludi data ta' osservazzjoni minn sensur, bħalissa tapplika għad-data spazjali tas-settur pubbliku³².

Fil-każ ta' pjattaformi online, l-interoperabbiltà ta' data bħal din mhux biss tiffaċilita l-bdil, iżda wkoll l-użu konkurrenti ta' diversi pjattaformi (l-hekk imsejha "multi-homing") kif ukoll skambju ta' data mifruq fi pjattaformi differenti, li għandu l-potenzjal iżid l-innovazzjoni fl-ekonomija digitali.

5.3. Standards

Politiki effettivi dwar il-portabbiltà jridu jkunu appoġġjati bi standards tekniċi xierqa sabiex tiġi implimentata portabbiltà sinifikanti b'mod teknologikament newtrali. Il-Kummissjoni impenjat ruħha³³ li tappoġġja l-istandards xierqa sabiex jitjiebu l-interoperabbiltà, il-portabbiltà u s-sigurtà tas-servizzi fuq il-cloud, billi jkun hemm integrazzjoni aħjar tax-xogħol ta' komunitajiet ta' sors miftuħ fil-proċess tal-iffissar tal-istandards fil-livell Ewropew. Eżempji ta' approċċ bħal dan huma l-ispeċifikazzjoni TOSCA għal applikazzjonijiet bil-cloud, li għandhom l-għan li jżidu l-portabbiltà u l-immaniġjar operazzjonali tal-applikazzjonijiet u s-servizzi fuq il-cloud³⁴, u l-

³² Data ġġenerata mill-magni hija "data spazjali" minħabba li normalment sensuri jittrażmettu wkoll il-pożizzjoni diretta jew indiretta tagħhom (post) flimkien mal-kejl tagħhom.

³³ COM(2016) 176 finali: Prijoritajiet ta' Standardizzjoni tal-ICT għas-Suq Uniku Digitali

³⁴ <https://www.oasis-open.org/committees/tosca>

ispeċifikazzjonijiet u l-linji gwida tekniċi tar-regolamenti ta' implimentazzjoni ta' INSPIRE³⁵.

5.4. X'jistghu jkunu l-passi li jmiss

X'jistghu jkunu l-passi li jmiss biex jiġu indirizzati l-kwistjonijiet ta' hawn fuq:

- **L-iżvilupp ta' termini kuntrattwali rakkomandati għall-iffaċilitar tal-iswiċċjar tal-fornituri ta' servizz:** Peress li l-portabbiltà u l-iswiċċjar tal-fornitur tas-servizzi tad-data jiddependu wiehed fuq l-iehor, jista' jiġi eżaminat l-iżvilupp ta' klawżoli kuntrattwali li jirrikjeđu lill-fornitur tas-servizz jimplimenta l-portabbiltà tad-data tal-konsumatur.
- **L-iżvilupp ta' aktar drittijiet għall-portabbiltà tad-data:** Filwaqt li jkomplu jibnu fuq id-dritt tal-portabbiltà tad-data mogħti mill-GDPR u fuq ir-regoli proposti dwar il-kuntratt għall-forniment ta' kontenut digitali, jistghu jiġu introdotti aktar drittijiet għall-portabbiltà ta' data mhux personali, b'mod partikolari biex ikopru r-relazzjonijiet bejn in-negozji, waqt li jqisu r-riżultat tal-Kontroll tal-Idoneità li jkun għaddej fuq il-partijiet ewlenin tal-liġi tal-UE dwar il-kummerċjalizzazzjoni u l-konsumatur³⁶.
- **Esperimenti speċifiċi għas-settur fuq l-istandards:** Sabiex jiġi żviluppat approċċ robust għar-regoli tal-portabbiltà kkodifikati permezz ta' standards, jistghu jitniedu approċċi sperimentali speċifiċi għas-settur. Normalment dawn ikunu jinvolvu kollaborazzjoni bejn bosta partijiet ikkonċernati li jinkludu dawk li jistabbilixxu l-istandards, l-industrija, il-komunità teknika, u l-awtoritajiet pubbliċi.

Il-Kummissjoni se tikkonsulta mal-partijiet ikkonċernati fuq dawn il-kwistjonijiet u abbażi ta' dan se tiddetermina jekk hix meħtieġa azzjoni addizzjonali, possibbilment fil-forma tal-azzjonijiet ta' hawn fuq, jew individwalment jew f'kombinazzjoni.

6. ESPERIMENTAZZJONI U TTESTJAR

L-esperimentazzjoni hi parti importanti mill-esplorazzjoni ta' kwistjonijiet emergenti fl-ekonomija tad-data. Se jiġi esplorat il-potenzjal li jintuża l-finanzjament mill-Orizzont 2020 sabiex jiġu appoġġjati dawn it-tipi ta' provi u esperimenti.

Qabel jintlaħqu konklużjonijiet dwar l-adegwatezza ta' soluzzjonijiet possibbli għall-aċċess għad-data u r-responsabbiltà tagħha, jeħtieġ tiġi organizzata prova ddedikata għall-ittestjar ta' dawn il-kwistjonijiet f'ambjent tal-hajja reali, bi shubija ma' partijiet ikkonċernati. Hemm bżonn ta' soluzzjoni Ewropea mibnija fuq il-kooperazzjoni u l-esperimentazzjoni bejn l-Istati Membri.

³⁵ Leġiżlazzjoni tal-INSPIRE: <http://inspire.ec.europa.eu/inspire-legislation/26>

³⁶ http://ec.europa.eu/consumers/consumer_rights/review/index_en.htm

Minhabba d-dimensjoni transkonfinali ta' dan is-settur, għal prova bħal din, tista' titqies il-mobbiltà kooperattiva, konnessa u awtomatizzata³⁷.

Digà qed isiru proġetti f'diversi Stati Membri sabiex jiġu żviluppati sistemi kooperattivi u livelli oġħla ta' awtomatizzazzjoni³⁸. Dawn il-proġetti jippermettu lill-vetturi jkunu konnessi ma' xulxin u ma' infrastruttura tat-triq bħad-dwal tat-traffiku u s-sinjali tat-triq. Barra minn hekk, il-Kummissjoni għandha l-intenzjoni li taħdem ma' grupp ta' Stati Membri interessati biex tohloq qafas ta' ttestjar legali għat-twettiq ta' esperimenti abbażi ta' regoli armonizzati dwar l-aċċess u r-responsabbiltà għad-data. Sabiex ikun hemm aċċess għal volum kbir biżżejjed ta' data, il-provi għandhom jiġu bbażati fuq 5G, u jaħdmu f'koeżistenza bla xkiel ma' teknoloġiji li digà qed jintużaw u skont il-prinċipju tal-kumplimentarjetà³⁹.

Esperimentazzjoni interessanti oħra se tiġi mis-settur ġeospazjali, bl-introduzzjoni ta' ekosistema ġdida ta' data mibnija madwar Copernicus, programm tal-UE tal-osservazzjoni tad-dinja u t-tielet l-akbar fornitur ta' data fid-dinja. Il-Kummissjoni qed tiżviluppa soluzzjonijiet innovattivi biex trawwem l-iżvilupp ta' applikazzjonijiet ibbażati fuq Copernicus u data spazjali oħra, b'mod partikolari biex tindirizza kwistjonijiet dwar l-aċċess għad-data, l-interoperabbiltà u l-prevedibbiltà.

7. KONKLUŻJONI

Sabiex tibni l-ekonomija tad-data, l-UE tehtieg qafas politiku li jippermetti li d-data tintuża fil-katina tal-valur għal skopijiet xjentifiċi, skopjiet soċjali u dawk industrijali. Għal dan l-għan, il-Kummissjoni se tniedi djalogu wiesa' ma' partijiet ikkonċernati dwar il-kwistjonijiet esplorati f'din il-Komunikazzjoni. L-ewwel pass f'dan id-djalogu se jkun konsultazzjoni pubblika. Il-kwistjonijiet ta' aċċess għad-data u tar-responsabbiltà se jiġu ttestjati wkoll f'ambjent reali fil-qasam tal-mobbiltà kooperattiva, konnessa u awtomatizzata.

Dwar il-fluss liberu tad-data, il-Kummissjoni se tkompli taħdem fuq din il-kwistjoni f'konformità mal-approċċ spjegat hawn fuq, sabiex timplimenta b'mod shiħ il-prinċipju tal-fluss liberu tad-data fl-UE, jekk anki permezz ta' azzjoni ta' infurzar prijoritizzata. Il-Kummissjoni se tkompli wkoll timmonitorja u tiġbor l-evidenza, u jekk ikun meħteġ tista' tikkunsidra li tiegħu aktar inizzjattivi dwar il-fluss liberu tad-data.

Abbażi tar-riżultati tad-djalogu mal-partijiet ikkonċernati, il-Kummissjoni tiddeciedi wkoll jekk hix meħtieġa azzjoni addizzjonali dwar il-kwistjonijiet emergenti u tipproponi soluzzjonijiet kif xieraq. F'dan il-kuntest, l-esperimentazzjoni f'kundizzjonijiet reali jaf ikollha rwol.

³⁷ Ara COM (2016) 766 tat-30.11.2016.

³⁸ Ara COM (2016) 766: Strategija Ewropea dwar Sistemi ta' Trasport Intelligenti Kooperattivi

³⁹ Ara COM (2016) 588: 5G għall-Ewropa: Pjan ta' Azzjoni: